

<p>Očekiva. ishodi:</p>	<p>Učenici će naučiti koji su tonehrđajući čelici, s kojim elementima se legiraju i primjena.</p>
<p>SADRŽAJ ČASA: Br.48,49</p>	<p>NEHRĐAJUĆI ČELICI</p> <p>УВОДНИ ДИО: (5')</p> <p>Specijalni čelici?</p> <p>ГЛАВНИ ДИО: (75')</p> <ul style="list-style-type: none"> • Austenitni nerđajući čelici: austenitna struktura je zadržana do sobne temperature zahvaljujući prisustvu nikla (Ni) (utiče kao supstitucijski atom) . • Upotrebljavaju se za delove kod kojih je koroziona postojanost i žilavost primarni zatev. (Cr-Ni čelici koji su istovremeno otporni i na kiseline i vatrootporni. • Feritni nerđajući čelici: manji sadržaj nikla u odnosu na austenitne nerđajuće čelike: Sadrže manje ugljenika, a više hroma nego martenzitni čelici pa se ne mogu kaliti, već ojačavaju samo preradom na hladno. • Martenzitni nerđajući : Odličnu primenu za opruge i pribor za jelo. • Taložno ojačani nerđajući čelici i martenzitno starenjeni čelici: <ul style="list-style-type: none"> • Sastav ovih čelika je takav da može nastati ojačanje (izlučivanje tvrdih precipitata), stvaranje intermetalnih jedinjenja i istovremeno otpuštanje martenzita. <p>Primena : za izradu delova od kojih se traži velika jačina, ne velika koroziona postojanost i laka obrada.(rudarske bušilice, delovi pumpi visokog pritiska, komponente aviona.</p> <p>Feritni valjani nerđajući čelici</p> <p>Primenom argonsko-kiseoničnog razugljenisanja (AOD) postupka proizvedeno je nekoliko klasa feritnih čelika: 18Cr-2Mo, 26Cr-1Mo, 29Cr-4Mo-2Ni.</p> <p>Uticaj hroma (Cr) na Fe-C fazni dijagram je da stabilizuje feritnu fazu</p> <ul style="list-style-type: none"> •Ferit ili alfa faza (BCC) postojana je do sobne temperature. •Hrom (Cr) (BCC) proširuje alfa područje i sužava gama područje (FCC) . •Feritni nerđajući čelici su relativno jeftini jer ne sadrže nikl(Ni). •Mnogi hrom nerđajući čelici sadrže do 30% hroma (Cr) i manje od 0,12%C. •Namenjeni su za delove od kojih se traži srednja koroziona

postojanost, a žilavost nije glavni zahtev.

•Najviše se koriste za izduvne sisteme motora, za opremu za prenos toplote u hemijskoj i petrohemijskoj industriji, za unutrašnju opremu motornih vozila.

Martenzitni nerdjajući čelici

Čelici imaju povećan sadržaj ugljenika(do 1%), sadržaj hroma (11,5 do 18%) i male količine drugih legirajućih elemenata.

•Ovi čelici mogu biti ojačani termičkom obradom, tako da posle kaljenja i otpuštanja imaju ne samo veliku jačinu, već i osrednju žilavost.

•Plastična prerada ovih čelika mora se izvesti pre kaljenja, tj. u žarenom stanju.

• Ovi čelici nisu otporni na koroziju kao ostali nerdjajući čelici ali imaju veliku čvrstoću i tvrdoću.

•Od ovih čelika izrađuju se kuglični ležajevi, livački kalupi, noževi medicinskih instrumenata, delovi aviona i turbina.

ЗАВРШНИ ДИО (10´)

1. Nehrđajući čelici?